

ALEF – OGLEDANJE U PRAIZVORU

Ako u umetnosti postoji išta jače od samog subjekta slikarevog, onda je to njegova pozvanost da budi našu moć viđenja nevidljivog. Slikar traga za svojom prirodom želeći da je uhvati u onom čime ona upravo beži od istraživača, u zoni njenih promena, znajući da baš to što se neprestano menja, to je stalno. Ispod lepote spoljašnjih oblika postoji još nešto: nešto što se ne može imenovati, nešto neopisivo, nekakva unutrašnja svet(l)a suština. Kad god i gde god da postoji lepota, ova unutrašnja suština nam se otkriva jedino kad smo prisutni.

Ana Počuča oblikuje svoje delo na principima interreakcije i preplitanja različitih vizuelnih sistema, stoga nije moguće govoriti o dijalogu fotografije i slike već o svojevrsnoj medijskoj kakofoniji. Umetnica slobodno prisvaja iskustva prošlosti, ne osvrćući se na njihov izvorni smisao i kontekst, briše granicu između javnog i privatnog napuštajući temeljnu vrednost fotografije – dokumentarnost u predstavljanju vidljivog sveta.

Rolan Bart definiše psihološku dimenziju dokumentarne fotografije kao „nastupanje mene-samog kao drugog: neprirodno razdvajanje svesti od identiteta”. Ukidanjem značaja dokumentarnog, slike nekadašnjeg postojanja vraćaju se u nepredviđenim ritmovima, sa porukama, koje možda onda, u trenutku njihovog nastanka, nisu bile sasvim pročitane.

Na mesto sveta realnosti došla je inscenacija, aranžiranje, preslikavanje, ogledanje, proces umnožavanja, stvaranja i reprodukcije slike, što jeste grafika u samoj svojoj suštini. Duboka štampa, kao jedna od najstarijih tehnika sasvim odgovara autorkinom konceptu: boja ostaje samo u udubljenjima na matrici, a visoki pritisak presovanja i adhezione sile između materijala na koji se štampa i boje, uzrokuju prenošenje boje, a time i poruke-slike. Umetničkim sredstvima osvetljavajući vezu između fotografije i grafike, likovnim sredstvima analizirajući pojam re-produkcije, autorka istovremeno svedoči upravo prisustvo, iskrenu istrajnost u momentu posmatranja i otkrivanja sopstvenog preslikavanja i ogledanja, što čini okosnicu i Borhesove priče *Alef* („...moje oči videle su taj tajni i pretpostavljeni predmet, čije ime ljudi uzurpiraju mada ga nijedan čovek video nije: nepojmljivi svemir”).

Na pitanje zašto je teško naslikati stvarni svemir, mogući su mnogi odgovori, a biće da je istinit i sledeći: oni koji ga dobro poznaju i vole, suviše su u njemu, sami fragmentirani njegovim ritmom, podložni iznenađenjima koja izviru iz njegovih uglova, postaju neka neočekivana replika kroz koju svemir progovara. Svemir je najčudniji kad se gleda iz samoga sebe, kad se uporede velike zgrade i meke udžerice na periferiji, njegova neočekivano zelena dvorišta i popucalost betona, i „sneg, buketi cveća, drug, majka, konji, svako zrno peska”, kad se iz sebe vide svi sebi slični i neslični, svoja utroba i svoje oči. Ana vidi iznutra, iz dubine očuvanog detinjeg doživljaja. Vidi lepotu i njena krila. Nastaju slike, intimistički bojani pir i vatromet jednog sveta koji je sav od čari kolorita i vizijskih preobraženja. Bljesak uvida... Postajemo svesni tišine ispod i između boja. Svesni plodne praznine.

Odjekuju tišinom imena ljudi koji su joj dobro znani. Naslikani zvuk. Autorka oseća u ogledalu onu poeziju koja je davno pre stvaranja ljudi započela, kad nije bilo drugo do sunce, voda, kamen, oblak. Kad je sva zemlja bila titraj, rast. To ona voli.

Ako je svet u kome živimo „beskrajna sala sa ogledalima“, onda je i svaka slika samo tek jedan od odraza u ogledalu. Zahvaljujući umetnicima možemo reći da smo prvi put „videli svet sasvim drugačijim očima“. Pred Aninom instalacijom budi se zahvalnost što deli sa nama jednu stvaralačku radost, ili smelost i ozbiljno uzbuđenje „virenja kroz rupicu na ogradi“ – jedno sveltremeno pamćenje oka u koje se praprizor uvukao pre SVEGA i tu je.